

Veertiende Internationale Taalkunde-Olympiade

Mysore (India), 25–29 juli 2016

Oplossingen van de opgaven van de individuele wedstrijd

Opgave Nr 1. De woorden **bete'**, **dai'**, **naung**, **pano**, **sau** en **tama** geven de richting van het laatste traject van de reis weer:

- **bete'** — over de rivier;
- **dai'** — bergopwaarts;
- **naung** — bergafwaarts;
- **pano** — over een vlakke weg;
- **sau** — stroomafwaarts;
- **tama** — stroomopwaarts.

Antwoorden:

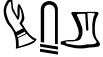
1. In het gehucht **Kahangang**: **Lamaoä'** dai' di Palembang.
2. In het gehucht **Kombeng**: **Lamaoä'** dai' di Palembang.
3. In het gehucht **Kota**: **Lamaoä'** bete' di Bulung.
4. In het gehucht **Kota**: **Lamaoä'** sau di Sohongang.
5. In het gehucht **Palempang**: **Lamaoä'** naung di Bulung.
6. In het gehucht **Palempang**: **Lamaoä'** sau di Kota.
7. In het gehucht **Palempang**: **Lamaoä'** naung di Pahihuang.
8. In het gehucht **Bulung**: **Lamaoä'** tama di Kota.
9. In het gehucht **Bulung**: **Lamaoä'** naung di Pikung.
10. In het gehucht **Panampo**: **Lamaoä'** pano di Kota.
11. In het gehucht **Pikung**: **Lamaoä'** bete' di Bulung.
12. In het gehucht **Pikung**: **Lamaoä'** tama di Kahangang.
13. In het gehucht **Pikung**: **Lamaoä'** dai' di Panampo.
14. In het gehucht **Tamonseng**: **Lamaoä'** bete' di Kahangang.
15. In het gehucht **Tamonseng**: **Lamaoä'** dai' di Palembang.

Opgave Nr 2. Het wordt van links naar rechts geschreven. De woorden kunnen op drie manieren worden geschreven:

- met een woordteken;
- met lettergreeptekens;
- met een woordteken en lettergreeptekens die de klank van het woord geheel of gedeeltelijk weergeven.

n voor een medeklinker wordt nooit door een lettergreepteken uitgedrukt.

(a)

1. runtiyas 'hert'	B. HERT	H. HERT-ya-s(a)
2. patis 'voet'	E. VOET-s(a)	U. VOET
3. harnisas 'vesting'	J. ha-VESTING	O. VESTING-ni-s(a)-s(a)
4. iziyanta 'zij hebben gemaakt'	F. i-zi-ya-ta	T. i-zi-ya-ta
5. turpis 'brood'	L. BROOD	W. BROOD-pi-s(a)
6. tarhunzas 'donder'	S. DONDER-hu-za-s(a)	V. ta-DONDER-s(a)
7. hawis 'schaap'	C. ha-wa/wi-s(a)	K. SCHAAAP-ha-wa/wi-s(a)
8. sanawas 'goed'	I. s(a)-na-wa/wi-s(a)	Q. GOED-wa/wi-s(a)
9. nimuwizas 'zoon'	M. ni-mu-wa/wi-za-s(a)	Y. ni-ZOON-za-s(a)
10. zitis 'man'	D. MAN	N. MAN-ti-s(a)
11. piyanti 'zij geven'	G. GEVEN	P. GEVEN-ya-ti
12. hantawatis 'koning'	A. ha-ta-wa/wi-ti-s(a)	X. ha-ta-KONING
13. istaris 'hand'	R. HAND	Z. i-HAND-s(a)

(b) 1. — tarhunzas ‘donder’; 2. — nimuwizas ‘zoon’.

- (c) 1. — ta;
 2. — KONING (hantawatis);
 3. — wa, wi;
 4. — ta;
 5. — s(a);
 6. — ti, VOET (patis);
 7. — zi, MAN (zitis).

Opgave Nr 3. Regels:

- Woordvolgorde: S (O') O V
(S = onderwerp, O' = meewerkend voorwerp, O = lijdend voorwerp, V = gezegde).

- zelfstandig naamwoord:

- WORTEL
- getal:
 - * enkelvoud: -∅
 - * meervoud: $\begin{cases} -i & \text{na een medeklinker} \\ -:cci & \text{na een klinker} \end{cases}$
- naamval:
 - * S: -∅
 - * O', O: $\begin{cases} -:g & \text{na een klinker} \\ -gi & \text{na een sonorant} \\ -ki & \text{na een obstruent} \end{cases}$

- werkwoord:

- tijd (teg. tijd a-, toek. tijd bi-)
- WORTEL
- voor iemand: ‘geven’ (aan de eerste persoon: **de:n**, aan de tweede of derde persoon: **tir**)

voorwerp:	enkelvoud	meervoud
O', als er een is	-∅	-ccir (-C > ∅ -ccir)
in andere gevallen O	-∅	-ir

- tijd: verl. tijd -s, teg. tijd/toek. tijd -r (r > d | n __)
- onderwerp: 1e persoon ev. -i, 1e persoon mv./3e persoon ev. -u, 3e persoon mv. -a

- (a) 1. **magasi argi ajomirra.**
De dieven slaan ons.
2. **ay kanarri:g ba:bki alletirsi.**
Ik heb de deur voor de buurman gerepareerd.
3. **hanu tirti:g elirsu.**
De ezel heeft de eigenaren gevonden.
4. **tirti argi kamgi de:ccirsa.**
De eigenaren hebben ons de kameel gegeven.
5. **ay darbadki bija:ndi.**
Ik zal de kip kopen.
- (b) 6. *De buren geven de ketting aan de eigenaar.*
kanarri:cci tirtki beyye:g atirra.
7. *De jongeman heeft de hond voor ons gekocht.*
jahal argi walgi ja:nde:ccirsu.
8. *We zullen hem stelen.*
ar mangi bima:gru.
9. *De eigenaren hebben de dieven geslagen.*
tirti magasi:g jomirsa.
10. *De honden hebben de kippen voor de lafaard gevonden.*
wali sarka:ygi darbadi:g eltirsa.

Opgave Nr 4.

- (a)
1. gu-na vaala	water- bezitter kano	c. <i>kano</i>
2. ka'ik	schilderij/schaduw	g. <i>schilderij, schaduw</i>
3. ka'ik-gu	schilderij+water	j. <i>spiegel</i>
4. kla-wun	krijgen- 1e persoon ev.	i. <i>ik kreeg</i>
5. laavu	banaan	a. <i>banaan</i>
6. laavu-ga vi'	boek+zien	n. <i>lezen</i>
7. laavu-ga	banaan+bladeren	d. <i>boek</i>
8. ni'bu	aarde	o. <i>aarde</i>
9. ni'bu-na vaala	aarde- bezitter kano	h. <i>auto</i>
10. nya-ka'ik	zon+schilderij	l. <i>horloge</i>
11. vi	speer	m. <i>speer</i>
12. vi'-wun	zien- 1e persoon ev.	k. <i>ik zag</i>
13. walini'ba-na bâk	blanke mensen- bezitter varken	b. <i>koe</i>
14. walini'ba-na gu	blanke mensen- bezitter water	e. <i>koolzuurhoudende drank, alcohol</i>
15. walini'ba-na vi	blanke mensen- bezitter speer	f. <i>geweer</i>
- (b)
1. **vaala** — *kano*
 2. **gu** — *water*
 3. **vi'** — *zien*

Het woord **vaala** is een synoniem van **guna vaala** 'kano'. De recentere uitdrukking **guna vaala** (letterlijk 'waterkano') is ontstaan doordat de Iatmul kennismaakten met auto's (en vliegtuigen); de uitdrukking **vaala** heeft geleidelijk haar betekenis uitgebreid.

- (c) 1. *varken* — **bâk**
 2. *bananenbladeren* \equiv *boek* — **laavuga** (vanwege de gelijkenis van vorm en materiaal)
 3. *zon* — **nya**
 4. *blanke mensen* — **walini'ba**

Opgave Nr 5. De woordvormen in de opgave bestaan uit een wortel en ten hoogste drie achtervoegsels. Elk achtervoegsel kan het wegvallen van de voorafgaande klinker veroorzaken:

	bezitter	naamval	
orale achtervoegsels	-p'a -sa	-p'a -t'a	-psa -txi
	laten altijd de klinker wegvallen	laten de klinker wegvallen als hij behoort tot een ander achtervoegsel, maar laten hem staan als hij behoort tot de wortel	
nasale achtervoegsels	-nha, -ma	-na	
	laten de klinker wegvallen als ze de hunne behouden, maar laten hem staan als ze de hunne verliezen		

Antwoorden:

- (a) 1. **utnhantxi** — *of in mijn huis?*
 2. **yapp'psa** — *zijn akker ook*
 3. **yapup'psa** — *over de akker ook*
- (b) 4. **onze₁₊₂rots** — **qaqsa**
 5. *in jouw hoek* — **chushumna**
 6. *in jouw hoek ook* — **chushmanpsa**
 7. *uit jouw hoek ook* — **chushumt'psa**
 8. *of uit de grot?* — **aq'it'txi**
 9. *of het huis?* — **utatxi**